

PRAKTICKÉ RADY K ZÁPISU DETÍ DO 1. ROČNÍKA ZŠ

LEGISLATÍVA K ZÁPISU DETÍ:

- **zákon č. 596/2003 Z. z.** o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- § 19, 20, 23, 24, 25, 60 **zákona č. 245/2008 Z. z.** o výchove a vzdelávaní (školský zákon),
- **vyhláška** Ministerstva školstva SR č. **320/2008 Z. z. o základnej škole** v znení neskorších zmien (vyhláška č. 224/2011 Z. z.),
- **Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Sobrance č. 5/2012 o určení školských obvodov v meste Sobrance** v znení neskorších zmien a doplnkov
- **Všeobecne záväzné nariadenie Mesta Sobrance č. 7/2015** o určení miesta a času zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v ZŠ

V súlade s touto legislatívou **zákonný zástupca dieťaťa je povinný prihlásiť dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole** (ďalej len „zápis“)

UPOZORNENIE PRE ZÁKONNÝCH ZÁSTUPCOV DETÍ

Nedodržanie zákonnej povinnosti prihlásenia dieťaťa na povinnú školskú dochádzku je postihnutelné podľa § 37 zákona č. 596/2003 Z. z.

- Priestupku sa dopustí zákoný zástupca dieťaťa, ktorý ohrozuje jeho výchovu a vzdelávanie alebo zanedbáva starostlivosť o povinnú školskú dochádzku dieťaťa, najmä ak dieťa **neprihlási** na povinnú školskú dochádzku (§ 37 ods. 1 zákona č. 596/2003 Z. z.)
- V prípade, že si zákoný zástupca dieťaťa nesplní povinnosť tým, že neprihlási dieťa na povinnú školskú dochádzku, **dopustí sa priestupku**, za ktorý je mu Mesto Sobrance oprávnené uložiť **pokutu do výšky 331,50 €** podľa § 37 ods. 2 zákona č. 596/2003 Z. z.
- Mesto Sobrance je oprávnené **kontrolovať dodržiavanie uložených povinností** zákonných zástupcov dieťaťa (§ 6 ods. 4 zákona č. 596/2003 Z. z.)

AKO ZAPÍSAŤ DIEŤA NA ZÁKLADNÚ ŠKOLU

- Zákoný zástupca dieťaťa zapíše dieťa v základnej škole v školskom obvode, v ktorom má dieťa (žiak) trvalý pobyt (spádová škola). Školské obvody sú určené všeobecne záväzným nariadením Mesta Sobrance (5/2012). Takéto dieťa je riaditeľ spádovej školy **povinný prednostne prijať** na plnenie povinnej školskej dochádzky.
- VZN Mesta Sobrance č. 7/2015 určuje dátum, miesto a čas zápisu detí do 1. ročníka ZŠ.
- Do prvého ročníka sa prijíma dieťa, ktoré v čase zápisu dovŕšilo šiesty rok veku a dosiahlo školskú spôsobilosť.
- Zápisu sa zúčastňuje dieťa so zákonným zástupcom. Pri zápise je potrebný občiansky preukaz zákonného zástupcu, rodný list dieťaťa.

- Zákonný zástupca v súlade so školským zákonom **je povinný** pri zápise uviesť tieto údaje:
 - meno a priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, miesto narodenia, národnosť, štátne občianstvo, trvalé bydlisko dieťaťa
 - meno a priezvisko, adresu zamestnávateľa, trvalé bydlisko zákonných zástupcov
- Pri zápise sa kladie dôraz na primeranú telesnú, psychickú a sociálnu vyspelosť dieťaťa a tiež jeho motorické schopnosti. To pri zápise môže okrem pedagógov posudzovať aj prizvaný psychológ.
- Zákonní zástupcovia s deťmi môžu navštíviť zápisy vo viacerých základných školách, ale **zapísať dieťa môžu len na jednu školu.**
- Zákonný zástupca môže vybrať pre svoje dieťa aj inú základnú školu mimo spádovej školy. Ak sa rozhodne pre inú školu, ako je spádová škola, zapisuje dieťa po súhlase riaditeľa zvolenej školy s prihliadnutím na kapacitné možnosti danej školy. Túto skutočnosť riaditeľ tejto školy oznámi svojmu zriaďovateľovi.
- **O prijatí dieťaťa** na základné vzdelávanie **rozhodne riaditeľ školy do 15. júna**, ktorý predchádza školskému roku, v ktorom sa má základné vzdelávanie začať. **Do 30. júna zašle zoznam prijatých detí obci, v ktorej majú trvalý pobyt.**
- Pokiaľ sa zákonný zástupca rozhodne zmeniť školu dieťaťa dodatočne po zápise, musí to oznámiť predchádzajúcej škole najneskôr do konca augusta.
- Zákonný zástupca môže písomne požiadať riaditeľa školy **o odklad povinnej školskej dochádzky o jeden školský rok** ak dieťa po dovŕšení šiesteho roku veku nedosiahlo školskú spôsobilosť (potrebnú zrelosť v niektorej z hlavných vývojových oblastí vývinu dieťaťa – telesnej, mentálnej, sociálnej, emocionálnej, ak má zdravotné problémy). **Súčasťou žiadosti je odporúčanie všeobecného lekára pre deti a dorast a odporúčanie príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie.**

DÔVODY NA ODKLAD ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY:

- dieťa má problémy s výslovnosťou, alebo nevie formulovať vety,
 - nevydrží sa sústrediť a nezapamätá si vetu,
 - nedokáže sa orientovať v čase, neovláda priestorovú orientáciu,
 - nevie dodržiavať základnú hygienu, samostatne sa obliekať, obúvať, vyzliekať, nevie stolovať,
 - nepozná údaje o sebe (rodine, adresu, svoj vek),
 - nie je prirodzene zvedavé, nekladie otázky,
 - je neposedné, netrpezlivé.
- Centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie ponúkajú materským školám (so súhlasom rodičov) plošnú depistáž, ktorou sa zisťuje, ako deti rozumejú hovorenej reči a obsahu, ako vedia ovládať rukou ceruzku – teda úroveň ich grafomotorického vývinu a úroveň ich hrubej motoriky.
 - Samotný zápis neslúži na diagnostiku dieťaťa.
 - Zákonný zástupca dieťaťa môže požiadať, aby na plnenie povinnej školskej dochádzky bolo **výnimočne prijaté dieťa**, ktoré nedovŕšilo šiesty rok veku. K žiadosti však musí vždy priložiť súhlasné vyjadrenie príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie a súhlasné vyjadrenie všeobecného lekára pre deti a dorast.

- Zákonní zástupcovia si môžu ešte pred zápisom **zistiť dôležité informácie o škole**, ktorú bude ich dieťa navštevovať – výučba cudzích jazykov, ponuka záujmových krúžkov, projekty, do ktorých je škola zapojená, prípadne jej materiálne vybavenie.
- Ak má dieťa **zdravotný problém, alebo je nejakým spôsobom hendikepované** (je hyperaktívne, má poruchu komunikácie, zraku, sluchu a pod.), mal by o tom rodič vo vlastnom záujme, ale predovšetkým v záujme svojho dieťaťa informovať budúcich učiteľov.

DIEŤA JE MOŽNÉ ZAPÍSAŤ AJ NA DIAĽKU

- Zákonní zástupcovia môžu splnomocniť niekoho, aby dieťa zapísal do niektorej základnej školy na Slovensku.
- Splnomocnená osoba sa preukáže rodným listom dieťaťa, splnomocnením od zákonných zástupcov dieťaťa a svojím občianskym preukazom.
- Zákonný zástupca následne **musí písomne požiadať** riaditeľa školy o povolenie navštevovať základnú školu v zahraničí. Žiadosť musí obsahovať:
 1. Meno a priezvisko dieťaťa
 2. Bydlisko dieťaťa
 3. Rodné číslo dieťaťa
 4. Názov a adresu školy, ktorú bude dieťa v zahraničí navštevovať

V prípade, že sa dieťa bude v zahraničí zdržiavať dlhodobo, aj predpokladanú dĺžku pobytu a adresu v zahraničí.

- Zákonný zástupca do **30 dní oznámi riaditeľovi** kmeňovej školy názov a adresu školy, ktorú žiak navštevuje, alebo potvrdí školu uvedenú v žiadosti.
- Riaditeľ školy, ak nie sú pochybnosti o rodičovstve a zodpovednosti žiadateľa, vydá rozhodnutie o vzdelávaní žiaka mimo územia Slovenskej republiky.
- Na konci každého školského roku by takéto dieťa malo byť v kmeňovej škole preskúšané z vybraných predmetov. Zákon však umožňuje vykonať skúšku aj za dva, tri, najviac však za všetky ročníky po ukončení 4. alebo 9. ročníka. Termín skúšky dohodne s riaditeľom školy zákonný zástupca **do 15. mája**.
- Zákonnú povinnosť **zapísať dieťa do základnej školy** na Slovensku má každý rodič, ktorý je občanom SR a takisto aj jeho dieťa má slovenské občianstvo, bez ohľadu na to, kde žije.
- V prípade, že zákonní zástupcovia nezapíšu dieťa po dosiahnutí veku začatia povinnej školskej dochádzky do základnej školy na Slovensku, porušia zákon. Preto bez zbytočného odkladu zákonní zástupcovia oslovia riaditeľa niektorej základnej školy na Slovensku a **dohodnú sa na dodatočnom zapísaní dieťaťa. Táto škola bude pre dieťa kmeňovou školou a na nej bude vykonávať skúšky.**

ČO BY MAL VEDIETĚ BUDÚCI PRVÁK

Základné informácie o tom, čo by 6-ročné dieťa pred vstupom do školy malo vedieť a ako by sa malo správať, aby zvládlo nároky 1. ročníka bez väčších problémov:

Budúci prvák by mal vedieť:

- samostatne sa obliecť a obuť,

- pozapínať gombíky a zaviazať šnúrky,
- samostatne sa najesť,
- správne vyslovovať všetky hlásky,
- vyjadrovať sa plynulo aj v zložitejších vetách,
- kresliť tak, že línie sú pevné a neroztrasené,
- nakresliť postavu so všetkými základnými znakmi,
- vystrihnúť jednoduchý tvar podľa predkreslenej čiary,
- poznať základné farby,
- spočítať predmety do „päť“,
- rozprávať obsah krátkej rozprávky a rozumieť jej obsahu,
- naučiť sa naspamäť detskú pesničku alebo básničku,
- vysloviť krátke slovo samostatne po hláskach,
- orientovať sa v priestore, vie, kde je „vpredu“, „vzadu“, „hore“, „dole“, „vpravo“, „vľavo“.

Ako by sa budúci prvák mal správať:

- vydrží pri hre alebo inej činnosti 15 – 20 minút
- začatú prácu alebo hru dokončí, nezačína neustále niečo nové, neodbieha,
- na nové prostredie a osoby si zvyká bez väčších problémov (neplače, neskrýva sa za rodičov, neuteká),
- väčšinou sa hráva spoločne s deťmi, nestráni sa ich spoločnosti, nie je medzi deťmi bojzlivý, plačlivý,
- nie je agresívny, spory s deťmi dokáže riešiť väčšinou bez bitky, hádky, vzdorovitosti,
- v jeho správaní by sa nemali prejavovať zlozvyky, ako napríklad: cmúľanie prstov, ohrýzanie nechtov, časté pokašľávanie žmurkanie,
- nezajakáva sa pri reči,
- nepomocuje sa.

ČO SA ODPORÚČA PRI VÝCHOVNÝCH PROBLÉMOCH S DIEŤAŤOM

- Pokojný, chápací, tolerantný prístup k dieťaťu,
- dôsledný výchovný prístup,
- jednotnosť v požiadavkách dospelých,
- odvieť pozornosť od konfliktu, prejavu agresivity, vzdorovitosti apod., iným smerom zaujať dieťa pri afekte niečím zaujímavým,
- zdôrazniť kladné vlastnosti dieťaťa, urobiť ho „veľkým“,
- požiadať o pomoc pri niečom,
- klásť primerané požiadavky na dieťa,
- Jasne s dieťaťom komunikovať,
- nepoužívať rozumové dôvody (nie sú pre dieťa pochopiteľné).

Pri pochybnostiach, či je dieťa dostatočne pripravené pre školskú dochádzku, je potrebné navštíviť CPPPP, kde psychológ dokáže presnejšie zistiť úroveň školskej pripravenosti dieťaťa a poradiť, ako sa môže dieťa pripravovať na školu v tej oblasti, v ktorej má ešte problémy a poskytne aj vhodné podnety a materiály.

Mgr. Gabriela Kozmová
Školský úrad Sobrance